

OBIECTIV european

APRILIE 2013 (NR. 9)

EDITOR COORDONATOR: SORINA ȘTEFĂRȚĂ

PARTENERI
Institutul de Politici Publice
Mișcarea Europeană din Moldova
Asociația pentru Politică Externă din Moldova

ARGUMENT

Patru ani... Și-o zi. Și două...

Sorina Ștefărcă

Nu e duminică, dar e 5 aprilie (cel puțin, așa ar trebui să fie). Patru ani din seara în care, pe final de scrutin electoral, comunistul Voronin declara fericit că a câștigat pentru a treia oară majoritatea parlamentară și că nu-l interesează sub nicio formă dialogul cu nu mai știu care opoziție perdantă. AIE nu exista măcar în gând, iar liderii viitoarelor Alianțe pentru Integrare Europeană 1 și 2 erau „vii și tangibili”... Patru ani și o zi până ca mii de tineri pașnici să iasă, cu lumânări în mâini, în Piața Marii Adunări Naționale, ca să deplângă încă un mandat roșu pentru Moldova. Patru ani și două zile până la ceea ce unii au numit „revoluție”, alții „lovitură de stat”, dar care - indiferent de conținut, căci forma s-a văzut - a fost începutul sfârșitului epocii comuniste. Cel puțin, așa am crezut atunci. Am vrut să credem.

În ce crede astăzi Republica Moldova? În ce credem noi, cei care ne încăpățănăm să nu plecăm de aici? Viitorul european pe care ni-l doream în primăvara lui 2009 - și care era un obiectiv concret și palpabil - a devenit mai aproape, dar e încă destul de departe încât să ne poată omori visul european, care e o stare de spirit la o adică. Și, precum bine se știe, așteptările lungi obosesc, iar uneoriucid. Mai ales când se găsesc și „prieteni” mereu gata să-ți dea o mână de... țărână peste mormânt. În cazul nostru țărâna a fost aruncată sub forma unor articole trase de păr, de cele mai multe ori lipsite de fundament factologic, și a căror singură menire a fost să deruteze și mai mult o țară care de peste 20 de ani se zbate să iasă din derută.

Nu-i vorba că în Moldova n-ar exista probleme - și criza politică actuală le-a scos mai bine decât orice strategii la suprafață. Uneori mă întreb însă dacă nu cumva, în timp, ne vom aminti de această criză ca despre una care ne-a ajutat să curățăm peisajul politic de niște oameni care nu știu decât să genereze „realități autohtone”, bazate pe principii și valori niciodată compatibile cu cele europene și democratice.

„...Moldova s-a schimbat și continuă să se schimbe rapid, și eu visez la o Moldovă prosperă, atașată valorilor noastre, consolidată și modernizată, reintegrată în familia europeană”, spunea încurajator, în octombrie 2012, Comisarul Ștefan Fule, în cadrul Forumului UE-Moldova de la Berlin. Deși a fost parcă în altă viață, deși suntem parcă din ce în ce mai puțini, continuăm să visăm și noi. Chiar dacă, la patru ani de la acea primăvară plină de speranță, visul nostru e mai mult coșmar.

Foto: AP

Și lider, și restanțier al Politicii Europene de Vecinătate

Raportul de progres pentru anul 2012 arată că R. Moldova a înregistrat succese spectaculoase în drumul spre UE, dar și că multe sunt problemele care ne trag înapoi...

Comisia Europeană (CE) a făcut public, la 20 martie, Raportul de progres pe Politica Europeană de Vecinătate (PEV) pentru anul 2012. Raportul se referă la evoluțiile și relațiile Uniunii Europene cu cele șapte state din vecinătatea sudică și cinci din vecinătatea estică, printre care și R. Moldova. Raportul vorbește despre anul 2012 ca fiind unul de succes în relația UE cu R. Moldova, fiind înregistrate progrese spectaculoase în negocierea

Acordului de Asociere și a Acordului de Liber Schimb, precum și la îndeplinirea majorității angajamentelor prevăzute în Planul de Acțiuni privind liberalizarea regimului de vize. Restanțele pe care le-a subliniat CE țin de lupta împotriva corupției, de reformarea justiției și a organelor de drept, și de respectarea drepturilor omului. În același timp, documentul constată că tensiunile politice de la începutul acestui an din cadrul co-

aliției de guvernare de la Chișinău - tensiuni ce au condus la căderea Guvernului - au pus sub semnul întrebării stabilitatea politică din țară. Și obiectivele de integrare europeană fixate pentru 2013, am putea adăuga noi...

Lina Grău,
pentru „Obiectiv European”

Pagina 2

Un european al tuturor timpurilor: Festivalul „J. S. Bach” la Chișinău

Joi, 4 aprilie, la Sala cu Orgă din Chișinău, a început Festivalul internațional „J. S. Bach”, ajuns la cea de-a treia ediție. Desfășurat în perioada 4-10 aprilie, festivalul include cinci concerte dedicate sau inspirate din creația marelui compozitor german, cu participarea Orchestrei Naționale de Cameră, sub bagheta maestrului Cristian Florea, și a Corului Național de Cameră, condus de Ilona Stepan. Printre

invitați sunt artiști din Germania, România, Olanda, Elveția, Ucraina și Spania.

Concertul inaugural, intitulat „Bach și fiii”, a inclus și creații semnate de doi dintre cei 20 de copii ai compozitorului, Carl Philipp Emanuel Bach și Johann Christian Bach. Sâmbătă, 6 aprilie, festivalul găzduiește un recital de chitară, susținut de o distinsă artistă din Spania - Maria Esther Guzman. Duminică, 7 aprilie, trio-ul compus din violonistul

Boris Livshitz (Elveția), violonista Iya Komarova (Ucraina) și violoncelistul Cristian Florea (România-Germania) va prezenta celebrele *Variațiuni Goldberg* de Bach, în variantă pentru trio de coarde. Iar luni, 8 aprilie, agenda evenimentului propune o seară de jazz - o tradiție a festivalului -, cu *European Jazz Trio* din Olanda, care va prezenta un program inedit de improvizații jazz pe teme de Bach și compozitori clasici. Festivalul „J. S. Bach” -

care, tradițional, se desfășoară sub patronajul Doamnei Sănda Filat - se va încheia pe 10 aprilie, cu un recital de orgă, susținut de organistul german Matthias Eisenberg.

A fost elaborată harta digitală a diasporei moldovenești

La sfârșitul lunii martie, a fost lansată harta digitală a diasporei moldovenești - o aplicație elaborată în cadrul unui proiect finanțat de Uniunea Europeană și care poate fi accesată pe pagina web www.migranți.md. Potrivit lui Victor Koroli, coordonatorului proiectului, harta vine să acopere o necesitate stringentă de comunicare între diasporă și țară, inclusiv să faciliteze accesul la informațiile ce țin de Amba-

sadele R. Moldova în străinătate sau de Reprezentanțele permanente ale țării noastre peste hotare.

Astfel, pe hartă sunt amplasate Ambasadele și Reprezentanțele permanente ale R. Moldova în străinătate, Consulatele și Secțiile Consulare, dar și cele 152 de asociații obștești ale migranților moldoveni. Harta diasporei poate fi accesată atât de pe calculator, cât și de pe telefonul mobil.

PRIVIRE DIN EXTERIOR

„Obiectiv European”: citește și dă mai departe!

Iulia Badea Guéritée
www.presseurop.eu

„Suplimentul „Obiectiv European” este, într-un fel, continuarea a ceea ce făceam la cotidianul „Țimpul”, unde am editat un supliment asemănător între 2004-2011; o ambiție, cea de a europeniza moldovenii”. Afirmatia Sorinei Ștefărtă, editorul coordonator al revistei europene care apare în îndepărtatul Chișinău, dar distribuie „europenizarea” cam peste tot în Europa, are ceva naiv și fantastic totodată.

Naiv, căci pentru o europenizare poate că este nevoie de ceva mai mult decât o publicație - cred că poate unele șezători europene, ca pe vremuri, ar prinde bine unui popor european dornic de povești care să te facă să sperii; fantastic pentru că e un început. O dorință de a nu lăsa lucrurile *tel quel*, ci a arăta că, dacă Moldova

se află undeva la periferia Uniunii, din punctul de vedere al eurofoniei - atașamentul față de valorile europene - este de departe pionierul cel mai curajos. În sensul bun.

La niciun an de la apariția sa, în octombrie 2012, „Obiectiv European”, supliment realizat de Asociația Presei Independente, numără opt apariții, într-un concept grafic eficient, simplu, seducător, asemeni unui manifest: concentrat și demn de a-l da mai departe, așa zice, reinterpretând un celebru slogan - citește și dă mai departe!

Cu siguranță, mai ales că suplimentul acoperă o mare varietate de domenii, toate europene, pornind de la politică, cu interviuri extrem de interesante, până la parfumuri!.. Nici nu știam că Moldova are un parfum propriu. Și dacă revista a ajuns și până la mine, în la fel de îndepărtatul Paris, este și datorită sprijinului cu care este tipărită publicația: Fundația Est-Europeană și Fundația Friedrich Ebert.

Printr-un Sorinei, „oportunitățile au fost multiple pentru noi, printre cele mai importante fiind susținerea de care am beneficiat din partea factorilor guvernamentali, dar și a societății civile, în promovarea mesajului-cheie pe care și l-a propus echipa editorială, și anume, „Moldova trebuie să facă parte din familia europeană, iar pentru aceasta este nevoie de implicarea fiecărui cetățean”. De asemenea, este importantă abordarea din varii perspective a subiectelor, deopotrivă practice și teoretice. Nu în cele din urmă, grație ariei de distribuție a celor patru publicații-partenere („Obiectiv European” apare în patru ziare: unul cu distribuție națională, „Jurnal de Chișinău”, și trei regionale - „Observatorul de Nord”, Soroca; „Cuvântul”, Rezina și „Gazeta de Sud”, Cimișlia, cu un tiraj cumulativ de aproape 30 de mii de ziare), suplimentul pătrunde în zonele rurale, acolo unde accesul la posturile radio și TV de care beneficiază locuitorii capitalei este mai mic.

„Suntem atenți, eu și puținii mei colaboratori - ziaristele Lina Grău, Lilia Zaharia sau Silvia Bogdănaș, analiștii politici Victor Chirilă, Eugen Revenco, criticul de artă Larisa Turea - să acoperim nu numai date privind procesul de integrare al țării în UE sau Parteneriatul Estic, precizează Sorina Ștefărtă, ci să acoperim subiecte care influențează direct viața cetățenilor în contextul integrării europene: liberalizarea regimului de vize sau negocierile Acordului de Liber Schimb”.

Cu alte cuvinte, și noi, și ei, dacă dorim să înțelegem „cine” și „ce” influențează parcursul european al țării și, mai ales, „de ce” relațiile Uniunea Europeană - Republica Moldova se dezvoltă într-o anumită direcție.... avem o opțiune serioasă: Suplimentul „Obiectiv European”. Puteți spune că nu este așa?

Și lider, și restanțier al Politicii Europene de Vecinătate

↳ Pagina 1

Stefan Fule: La Summitul de la Vilnius ar putea fi recunoscute aspirațiile europene ale unor state din Parteneriatul Estic

Prezentând la Bruxelles raportul pe PEV, Comisarul european pentru extindere, Stefan Fule, a declarat că tranziția spre democrație și consolidarea acesteia în vecinătatea UE solicită timp, iar calea spre democrație nu a fost niciodată scurtă sau rapidă, însă angajamentul UE în a sprijini aceste procese rămâne neschimbat.

Stefan Fule s-a arătat mulțumit de cooperarea cu Georgia, R. Moldova și, într-o anumită măsură, cu Armenia, subliniind că relațiile cu Ucraina au marcat un regres în 2012. Vorbind despre perspectiva liberalizării regimului de vize pentru cetățenii moldoveni, Stefan Fule și-a exprimat speranța că soluționarea conflictului transnistrean va permite și locuitorilor din stânga Nistrului să se bucure de libera circulație în Europa. În același timp, Fule a menționat că summitul de la Vilnius ar putea deveni unul istoric, pentru că pentru prima dată ar putea fi recunoscute aspirațiile europene ale unora dintre țările membre ale Parteneriatului Estic (PaE).

Dirk Schuebel: R. Moldova are nevoie acum de stabilitate politică

Prezentând raportul de progres al PEV la Chișinău, șeful Delegației UE în R. Moldova, Dirk Schuebel, a menționat că documentul vine și cu un șir de recomandări. „Am vrea să vedem Moldova avansând viguros în reformarea justiției și a organelor de drept, intensificând lupta împotriva corupției, în special, prin reformarea sistemului judiciar și a Procuraturii, și asigurând deplina funcționalitate a CNA. Autoritățile trebuie să îmbunătățească procedurile vamale pentru a facilita comerțul extern și a reduce riscul corupției. Privatizarea trebuie continuată, trebuie consolidată transparența acționarilor din sectorul bancar și îmbunătățit atât mediul de afaceri, cât și tratamentul și procedurile de înregistrare a investitorilor străini, iar economia subterană - contracarată”, a spus șeful Delegației UE.

Oficialul și-a mai exprimat speranța că va fi identificată cât de curând o majoritate stabilă în Parlament, iar noul Guvern va continua cursul de apropiere de UE.

Valeriu Ghilețchi (PLDM): Rămânem lider al Parteneriatului Estic

R. Moldova rămâne un lider al Parteneriatului Estic, dar ultimele evoluții de la Chișinău au ridicat anumite semne de întrebare. Depășirea acestei crize este extrem de importantă pentru partenerii noștri, care ne îndeamnă să găsim soluții pe interior și să păstrăm majoritatea parlamentară și parcursul european. Până la urmă, acest proiect european nu e doar unul al politicienilor, este al întregii societăți. Dacă nu reușim să depășim criza și altă forță politică va veni la guvernare, va trebui să amânăm procesele europene. Dar eu nu sunt fatalist și cred că oricum ne îndreptăm acolo unde ne e locul - în UE. Și vom ajunge acolo, mai devreme sau mai târziu.

În baza raportului anului curent și în vederea susținerii punerii în aplicare a Planului de Acțiuni UE-Moldova, inclusiv a instrumentului său succesori pentru anul 2013 („Agenda de Asociere”), Republica Moldova este îndemnată:

- ↳ Să continue să accelereze în mod viguros reformele în justiție și instituțiile de aplicare a legii, prin implementarea strategiei de reformă a sectorului justiției și prin continuarea reformării MAI și altor instituții de profil;
- ↳ Să intensifice lupta împotriva corupției, în special, prin reformarea procedurii de urmărire penală și a sistemului judiciar și prin asigurarea unei funcționări eficiente a Centrului Național Anticorupție;
- ↳ Să continue să îmbunătățească și să simplifice procedurile vamale cu scopul facilitării comerțului extern și reducerii riscului de corupție;
- ↳ Să prevină reparația blocajelor instituționale prin revizuirea Constituției, acest proces ar trebui să fie desfășurat într-o manieră incluzivă;
- ↳ Să asigure implementarea în întregime a Planului Național de Acțiuni privind Drepturile omului și să asigure aplicarea în întregime a Legii de nediscriminare, inclusiv cazurile de discriminare bazată pe orientarea sexuală, prin racordarea legislației secundare la standardele internaționale;
- ↳ Să se angajeze pro-activ, împreună cu partea transnistreană, în promovarea unei viziuni reciproc acceptabile pentru un viitor soluționarea conflictului;
- ↳ Să asigure independența deplină și eficientă a Consiliului Coordonator al Audiovizualului;
- ↳ Să continue să avanseze în mod dinamic pe linia implementării fazei a doua a Planului de Acțiuni de liberalizare a vizelor;
- ↳ Să continue reformele sectoriale și procesul de armonizare a legislației la acquis-ul comunitar în sfera comerțului și domeniile conexe (așa cum este stabilit în recomandările privind pregătirea pentru Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, în paralel cu desfășurarea negocierilor asupra ei; să implementeze în particular Legea privind ajutorul de stat și reforma în sectorul energetic, în concordanță cu prevederile Comunității Energetice;
- ↳ Să accelereze reforma administrației publice și să înceapă implementarea strategiei de decentralizare în vederea consolidării capacității instituționale, inclusiv în vederea utilizării eficiente a resurselor publice și optimizarea administrării locale;
- ↳ Să continue procesul de privatizare, în speță, a întreprinderilor mari de stat;
- ↳ Să întreprindă pași pentru a consolida transparența în sectorul bancar;
- ↳ Să ia măsuri în continuare pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, inclusiv tratamentul și procedurile de înregistrare a investitorilor străini, precum și combaterea economiei tenebre.

Urmare a progresului în realizarea reformelor vizând consolidarea democrației și statului de drept, UE a luat decizia să aloce R. Moldova asistență adițională în valoare de 28 mln. euro, în conformitate cu principiul „Mai mult pentru mai mult”.

Ana Guțu (PL): Trebuie să lăsăm deoparte mofturile politice și să muncim

R. Moldova trebuie să-și păstreze optimismul în ceea ce privește integrarea europeană. În trei ani s-a făcut o muncă imensă pentru a avansa pe calea europeană. Este adevărat că cetățeanul încă nu a simțit în propriul său buzunar rezultatul acestor schimbări, dar rezultatele vor veni ceva mai târziu. Faptul că Raportul PEV nu mai scoate R. Moldova în față ca o poveste de succes nu trebuie interpretat drept o încetinire a parcursului european, ci drept o capacitate de progres a celorlalte state din regiune. Deopotrivă și Georgia, și Armenia, și Ucraina își doresc acest parcurs european. Adică pentru a păstra acest statut de istorie de succes trebuie să perseverăm. Să lăsăm deoparte mofturile politice și să muncim.

Marian Lupu (PD): Să fim realiști, nu romantici

Tot ce ține de problematica integrării europene a R. Moldova nu trebuie nici privit, nici tratat din punct de vedere romantic, idealist. Trebuie să fim foarte realiști și să fim cu picioarele pe pământ. În general, Raportul PEV are un caracter pozitiv, concomitent indică un

șir de acțiuni care trebuie întreprinse pentru a continua progresul. Noi trebuie să ne căutăm de muncă, să ne facem tema pe acasă, să înțelegem că integrarea europeană nu înseamnă doar vorbe frumoase, pentru că vorbele durează ca efect, însă nu mult. Cele mai durabile efecte sunt aduse de acțiuni concrete, care sunt și cele mai convingătoare pentru ca R. Moldova să fie acceptată ca țară candidat și, la momentul potrivit, să fie stat care va adera la UE.

Grigore Petrenco (PCRM): PEV este un mare eșec

Eu nu am văzut laude la adresa guvernării în acest Raport de progres. Mai mult, documentul nu reflectă pe deplin situația reală, care este mult mai complicată. Sincer, eu nici nu aş exagera importanța unor asemenea rapoarte. Toată Politica de Vecinătate a UE este un mare eșec. Noi cu același succes putem scrie rapoarte de progres în privința UE și să le dăm indicații - de pildă, UE ar fi bine să adere la Convenția europeană pentru drepturile omului, ceea ce nu a făcut până acum. Dar noi nu dăm sfaturi, deoarece suntem moșteni. Și cred că trebuie să fim realiști și pragmatici. Dacă UE a închis ușa, trebuie să căutăm alte soluții pentru R. Moldova.

UN PUNCT DE VEDERE

„Cineva „are grijă” ca istoria de succes a Moldovei, care încă nu a fost de succes, nici să nu devină”

Politologul Leonid Litra, cercetător la „World Policy Institute” din Kiev și expert IDIS „Viitorul”, a explicat, pentru portalul www.moldova.org, de ce, la criza politică de la Chișinău, Uniunea Europeană a reacționat într-o anumite manieră, iar Federația Rusă – în alta; de ce, atunci când decide asupra asistenței oferite țării noastre, UE nu ține cont de pseudo-articolele antimoldovenesti din presa occidentală; și de ce comuniștii, chiar dacă par avantași de actuala criză politică, nu trebuie să se îmbete cu apă rece...

— *Dle Litra, cum apreciați reacția Uniunii Europene la evoluțiile politice de la Chișinău?*

— Reacția UE este clară, dar puțin timidă. Mă refer la faptul că UE ar fi trebuit să intervină mai serios la începutul acestei crize și nu atunci când ea a căpătat un caracter ireversibil. Chiar dacă acum există presiuni din partea Bruxellesului și ale unor state membre UE, mecanismul de auto-distrugere a Alianței pentru Integrare Europeană (AIE) a fost declanșat. Mai mult, reacția UE, care cel puțin public se rezumă la apeluri de consolidare, seamănă foarte mult cu reacțiile pe care aceasta le avea față de certurile din alianța oranj din Ucraina. Totuși, cel mai deranjant fapt pe care îl observăm este că R. Moldova este retrogradată, fiind practic pusă, chiar la ultima înțelegere a Parteneriatul Estic, pe picior de egalitate cu Georgia și Armenia în ceea ce

privește progresul în relațiile cu UE. Și aici vina este nu doar a birocrăției europene, ci și a conducerii RM care a promis, fără a avea garanții, foarte multe succese: regim liber de vize până la sfârșitul lui 2012, Acordul de Asocieri semnat la Summitul de la Vilnius etc...

— *Poziția Partidului Liberal a fost una cât se poate de discutată și controversată. Cum puteau să procedeze liberalii în situația creată pentru a nu-și păta imaginea?*

— Eu cred că poziția tuturor partidelor din AIE a fost foarte controversată – și decizia liberal-democraților de a părăsi Alianța, și cea a democraților de a vota demisia Guvernului, și atitudinile liberalilor... În situația în care se aflau, orice poziție ar fi fost considerată controversată, din care cauză cred că liberalii au procedat corect. Ceea ce însă deranjează în discursul public al PL este faptul că, de facto, ei solicită amânarea încheierii negocierilor asupra Zonei de Liber Schimb cu UE pe motiv că aceasta va pune în dificultate agenții economici din RM. Conținutul mesajului PL are sens, în situația în care, la faza inițială, Acordul de liber schimb într-adevăr va genera anumite dificultăți pentru oamenii de afaceri autohtoni, dar nu e clar de ce dl Ghimpu vorbește despre aceste lucruri atunci când acordul este aproape negociat. Astfel de sugestii își aveau locul acum un an...

— *Recent, în presa din Occident au apărut mai multe articole negative la adresa RM, precum că*

UE acordă prea mulți bani „corupților” din Moldova și că ar trebui să regândească finanțarea. Credeți că își va revizui UE atitudinea față de RM, în special la partea financiară?

— Înainte de toate, aș vrea să atrag atenția asupra faptului că argumentele aduse în aceste publicații sunt foarte îndoielnice. Bunăoară, materialul din theparliament.com, care a fost citat de zeci de entități media, este un pseudo-articol – nedocumentat, cu afirmații ce nu sunt veridice din punct de vedere factologic. Eu cred că cineva „are grijă” ca istoria de succes a Moldovei – care încă nu a fost de succes – nici să nu devină. Totuși, nu cred că UE își direcționează asistența către R. Moldova în baza unor articole din presă, mai ales dintr-o presă anonimă. Există mecanisme și evaluări clare ale UE, ce determină volumul asistenței.

— *De ce Federația Rusă a fost atât de „zgârcită” în declarații vis-a-vis de cele întâmplate la Chișinău?*

— Federația Rusă nu intervine atunci când lucrurile „merg așa cum trebuie” și fără ca ei să se implice. Mai mult ca atât, stilul Kremlinului de a dialoga este unul mai discret, reprezentanții acestuia preferând să facă mai puține declarații și mai multe acțiuni, fără a invita presa.

— *În ce măsură situația politică dificilă creată la Chișinău ar putea afecta negocierile privind soluționarea conflictului transnistrean?*

— Ceea ce am învățat în ultimii ani este că poziția așeziselor autorități din Transnistria nu depinde de situația din Chișinău. Singurul lucru care se schimbă ține de faptul că, în astfel de perioade, liderii de la Tiraspol au un argument în plus pentru a stopa progresul pe anumite dosare. De obicei, în perioade de criză politică la Chișinău, liderii transnistreni spun că nu este clar cine e interlocutorul lor în Moldova și nu e clar ce se întâmplă... Important este ca negociatorul din partea Chișinăului să-și continue activitatea, indiferent de criza politică.

— *În eventualitatea unor alegeri anticipate, care dintre partide vor avea de câștigat cel mai mult de pe urma situației politice create?*

— Conform estimărilor sociologilor, beneficiarul nr. 1 al acestei crize e Partidul Comuniștilor, pentru că este singura formațiune cu potențial de creștere în contextul scandalurilor din fosta Alianță. Dar, probabil, PCRM nu trebuie să se grăbească să deschidă șampania, având în vedere faptul că alegerile îi vor pune și pe ei în dificultate. Și asta pentru că, în cei opt ani de guvernare comunistă, lucrurile nu au mers mai bine decât acum. În plus, chiar dacă PCRM va obține cel mai bun rezultat în eventualul scrutin parlamentar, este puțin probabil că va avea și voturile necesare pentru a forma de sine stătător guvernul.

— *Putem vorbi de o „renaștere” a Alianței în contextul actual?*

— Șanse există, doar că aceasta este puțin probabilă în condițiile în care negocierile pentru crearea noii Alianțe au loc simultan cu atacurile reciproce ale partidelor. Sper totuși că liderii Alianței pot amâna reglarea personală de conturi până la alegerile de la sfârșitul lui 2014.

„EUROPEAN VOICE”:

R. Moldova este vecinul cel mai „reformator” al Uniunii Europene

„O imagine mixtă a reformelor din vecinătatea Uniunii se deslușește în recenta revizuire pentru 2012, făcută de UE...”, scrie în 21 martie portalul www.EuropeanVoice.com. Potrivit analizei realizate de Comisia Europeană în cadrul Raportului de progres privind Politica Europeană de Vecinătate (PEV), R. Moldova și Georgia, ca vecini ai spațiului european, au realizat cele mai multe progrese pe parcursul anului trecut pentru a atinge reformele convenite cu UE.

Autorul, Andrew Gardner, scrie că, în general, Comisia Europeană adoptă o „tonalitate” echidistantă în evaluări, întrucât rapoartele nu sunt regizate. Totuși, cel mai recent, publicat la 20 martie, a fost unul pozitiv în special pentru R. Moldova și Georgia, comparativ cu celelalte zece țări analizate. „Oficialii europeni au ales două țări și, mai ales, R. Moldova pentru performanțele de anul trecut. S-au descurcat „destul de bine”, a fost opinia unui înalt oficial european”, menționează jurnalistul. El precizează că Raportul ilustrează „o imagine foarte mixtă” privind progresul relațiilor UE cu cei cinci vecini din Est și șapte din Sud, având cuvinte ascuțite și critici la adresa Ucrainei și un ton supus cu privire la evoluțiile din vecinătatea sudică. Rapoartele, care se bazează pe Planurile Naționale de Acțiune, adoptate de comun acord cu Comisia Europeană, de obicei, prevăd măsuri ce trebuie întreprinse pentru consolidarea democrației, ameliorarea guvernării, alinierea legislației, reforma sistemului judiciar, deschiderea piețelor și controlul circulației persoanelor”, se arată în articol.

Progresul PEV, în vizorul UE

De asemenea, jurnalistul afirmă că, din 2011, Politica de Vecinătate a UE a fost ghidată de principiul „more for more” (mai mult pentru mai mult), cu fonduri suplimentare puse la dispoziție pentru țările care fac cel mai mult pentru a avansa pe agenda de reforme. „Anul trecut, Comisia Europeană a alocat un miliard de euro care să fie utilizați ca un stimulent pentru aceste state. Și, chiar dacă CE nu a indicat ce țări au primit bani în plus, din raport putem sesiza cu ușurință care sunt țările ce au făcut cele mai multe progrese”, scrie Gardner.

Astfel, cele mai semnificative progrese, ulterior eforturilor depuse în 2012, sunt atribuite Guvernului Republicii Moldova. Autorul menționează, citând Raportul, „reforme ambițioase” în sistemul de justiție, în serviciul public, sănătate și educație. Pe frontul electoral, este lăudată predarea puterii către opoziție în Georgia, după înfrângerea-șoc din octombrie a președintelui Mihail Saakașvili, la fel cum alegerile din R. Moldova, Georgia și Armenia sunt descrise doar în termeni „calzi”, contribuind la o evaluare globală potrivit căreia „țările din Est, din ce în ce mai mult, iau căi diferite”. Totodată, țările rămase în urmă sunt Ucraina, a căror alegeri parlamentare au înregistrat o deteriorare, și Azerbaidjan.

Autorul punctează, de asemenea, că în întreaga regiune, progresul cel mai proeminent a fost făcut în discuțiile privind comerțul și liberalizarea regimului de vize. Cu referire la R. Moldova, dar și Ucraina, progresul privind reducerea restricțiilor de viză a fost „substanțial”, iar cu Georgia au început discuțiile. În Africa de Nord, discuțiile pregătitoare cu Marocul au progresat destul de mult, iar Tunisia înaintează spre lansarea discuțiilor eventual până la jumătatea anului.

Deși, în mod oficial, Politica de Vecinătate vizează 16 țări, rapoartele acoperă 12 state. Din motive diverse - de la război până la lipsa de voință -, Algeria, Belarus, Libia și Siria nu au avut un acord pentru planuri de acțiuni cu UE.

Tradaptare Victoria Vlad

ÎNTRU TIMP, DIN 1 IULIE...

Croația devine statul nr. 28 pe harta UE

Comisia Europeană a confirmat, la sfârșitul lunii martie, că statul croat este pregătit să devină cel de-al 28-lea membru al UE de la 1 iulie, subliniind totodată că mai sunt necesare eforturi în vederea ameliorării luptei împotriva corupției și a crimei organizate. „Croația a finalizat cu bine cele zece acțiuni prioritare ce au fost identificate în raportul precedent din octombrie”, a anunțat Executivul european cu ocazia publicării unui nou raport de monitorizare privind politica de competi-

tivitate și justiția. Potrivit acestuia, Croația „a arătat voință și capacitate de a-și îndeplini toate angajamentele în timp util înainte de aderare”. Respectiv, Comisia a concluzionat că țara va fi pregătită să adere la UE la 1 iulie 2013.

Raportul subliniază că această țară răspunde cerințelor europene în materie de antitrustră, fuzionare și ajutoare de stat. În plus, „cadru legislativ a continuat să se amelioreze”, vizând mai ales „consolidarea eficienței sistemului judiciar” și „re-

ducerea întârzierilor de judecată”, chiar dacă rămân mai ridicate decât media europeană. Croația trebuie, de asemenea, să „intensifice raporturile sale” în materie de prevenire a corupției, implementând măsuri care să permită detectarea unor conflicte de interese, adaugă raportul. În prezent, 19 din cele 27 de țări membre ale UE au ratificat Tratatul de aderare a Croației, semnat la Bruxelles la 9 decembrie 2011. Croația va fi a doua fostă republică iugoslavă, după Slovenia, membră a UE.

Doi fermieri promovează Parteneriatul Estic într-un film cu desen animat

Cu eforturi comune pot fi soluționate cele mai complicate probleme. Această idee stă la baza unei serii cu desene animate care promovează Parteneriatul Estic.

„Sperietoarea”, un filmuleț de 40 de secunde, îi are ca personaje pe doi fermieri care încearcă în zadar să gonească ciorile de pe lanurile lor megieșe de porumb. Ei reușesc să scape de păsări abia după ce construiesc împreună o sperietoare comună. Astfel, având sloganul „Vecinii se unesc”, filmul subliniază importanța cooperării pentru realizarea obiectivelor comune - piatra de temelie a Parteneriatului Estic.

Ideea seriei animate aparține Centrului de Informare a Vecinătății Europene și conține trei filme cu desen animat. Astfel, „Sperietoarea” va fi urmată în scurt timp de încă două producții - „Concursul muzical” și „Petrecerea”, cu același laitmotiv. Primul filmuleț poate fi vizionat pe <http://www.youtube.com/user/ENPIvideo>.

Comisia Europeană și Europa Nostra au anunțat câștigătorii Premiului UE 2013 pentru patrimoniu cultural

La 26 martie, Comisia Europeană și Europa Nostra au făcut publice numele câștigătorilor Premiului UE 2013 pentru patrimoniu cultural/Premiilor Europa Nostra. Cei 30 de câștigători, selectați din aproape 200 de proiecte nominalizate, sunt recompensați pentru realizările lor în patru domenii: conservare, cercetare, contribuții exemplare și educarea, formarea și sensibilizarea publicului.

Ceremonia de decernare a premiilor va avea loc la 16 iunie la Odeon-ul lui Herodes Atticus din Atena, în prezența dlui Karolos Papoulias, președintele Greciei, sub al cărui patronaj este organizat evenimentul, a dnei Androulla Vassiliou, Comisarul european pentru educație, cultură, multilingvism și tineret, și a renumitului tenor Plácido Domingo, președintele Europa Nostra. Dintre cele 30 de proiecte câștigătoare, șase vor fi desemnate la Atena ca laureate ale Marelui Premiu. Fiecare dintre cei șase câștigători va primi câte 10.000 de euro.

Europa Nostra e un ONG paneuropean ce reprezintă vocea patrimoniului cultural. Ea întrunește 250 de organizații neguvernamentale și non-profit din peste 50 de țări europene, numărând împreună cel puțin cinci milioane de membri. Premiile beneficiază de sprijinul programului Cultura al UE care a investit, începând din 2007, peste 32 mln. de euro în cofinanțarea proiectelor legate de patrimoniu. Alte programe ale UE oferă, de asemenea, sprijin: Fondul european de dezvoltare regională a alocat șase miliarde de euro pentru cultură pentru perioada 2007-2013. Din această sumă, trei miliarde sunt destinate să sprijine protejarea și conservarea patrimoniului cultural, 2,2 miliarde de euro vor merge la dezvoltarea infrastructurii culturale și 775 milioane de euro - pentru cofinanțarea serviciilor culturale, precum formarea profesională sau educația în domeniul artelor și al patrimoniului.

Patrimoniul cultural reprezintă o parte importantă a sectoarelor culturale și creative, care oferă locuri de muncă pentru aproximativ opt milioane de oameni în UE și contribuie cu până la 4,5 % la PIB-ul Europei. Se estimează că investițiile în conservarea patrimoniului cultural ale organismelor publice și private totalizează cinci miliarde de euro pe an în UE. Totodată, în turismul mondial, componentei culturale îi revine o cotă de 40%. Printre câștigătorii premiilor 2013, la categoria Conservare se numără: Portul pentru hidroavioane din Tallinn, Estonia; Centrala electrică Peenemünde, Usedom, Germania; Casa Taut, Berlin, Germania; Partea centrală a Propileei, Acropole, Atena, Grecia; Castelul Festetich, Alsóboğát, Ungaria; Pădurea Sfântului Francisc, Assisi, Italia; Podurile feroviare din Langstraat, Drunen, Olanda; Liceul Passos Manuel, Lisabona, Portugalia <http://www.europeanostara.org/awards/106/> ș.a..

Silvia Bogdănaș

Inițiativa Europeană pentru Pluralismul Mass-Media este susținută de oameni politici, dar și de vedete. Astfel, în aceeași zi, inițiativa a fost semnată de Martin Schulz, președintele Parlamentului European (dreapta), și de actorul britanic Hugh Grant (stânga).

EUROPENII PENTRU EUROPA

Un milion de semnături pentru libertatea presei

Deși țările Uniunii Europene reprezintă, de cele mai multe ori, un etalon al democrației și al libertății de exprimare, în ultimii ani și în unele state din Vest se înregistrează o deteriorare a situației presei. Motiv din care, circa 100 de organizații, companii de profil și organisme profesionale au lansat Inițiativa Europeană pentru protejarea Pluralismului Mass-Media și a libertății presei.

Victoria Vlad

Potrivit autorilor Inițiativei, în țări precum Ungaria se înregistrează ingerințe grave ale puterii politice, menite să controleze presa. Alte state, așa cum este cazul Marii Britanii, suferă de o concentrare excesivă a proprietății de media, ceea ce conduce la influențe nedorite din partea anumitor grupuri economice asupra politicului. În Italia, Bulgaria și, într-o oarecare măsură, România se înregistrează o suprapunere periculoasă a intereselor politice, economice și de media în mâinile aceluiași persoane. Potrivit experților, și Moldova tranzitează o perioadă de înrăutățire a libertății presei, întâmpinând aceleași probleme

privind pluralismul mass-media, iar calitatea produsului jurnalistic este în descreștere.

Pornind de la aceste constatări, Inițiativa Europeană pentru Pluralismul Mass-Media susține că instituțiile europene ar trebui să acționeze pentru protejarea dreptului la informație independentă și din multiple surse, așa cum prevede Carta Europeană a Drepturilor Omului. „Fără o presă liberă, independentă și pluralistă cetățenii sunt privați de posibilitatea de a cere socoteală celor aflați la putere”, e menționat în Inițiativă. Pentru ca aceasta să fie susținută de Comisia Europeană (CE), respectiv să fie lansat un proces legislativ la nivelul UE în acest sens, inițiatorii apelului au nevoie să adune cifra crucială de un milion de semnături ale cetățenilor UE. Este regula generală, indiferent de problemă, pentru „Inițiativa cetățenească europeană”, lansată de Comisia Europeană acum zece luni și care, pentru prima dată în istoria UE, oferă unui număr de un milion de cetățeni comunitari posibilitatea de a participa direct la elaborarea politicilor Uniunii Europene, solicitându-i Comisiei să facă o propunere legislativă.

Valabilă și pentru R. Moldova. Dacă am vrea...

Deși cetățenii R. Moldova nu pot subscrie la apelul european, întrucât țara noastră nu este membră a UE, fenomene precum concentrarea proprietății mass-media în mâinile unor persoane care încearcă să utilizeze instituțiile în scopul manipulării opiniei publice nu ne sunt străine. „În acest context, sigur că inițiativa este valabilă și am putea să o atribuim sută la sută R. Moldova”, ne-a spus Petru Macovei, director executiv al Asociației Presei Independente (API).

În opinia directorului API, lipsa transparenței proprietății mass-media este, în acest moment, cea mai gravă problemă de care se ciocnește presa noastră. „În perioada guvernării comuniste, ne plângeam că există un singur media holding, controlat de PCR. Acum avem câteva holdinguri mediatice, controlate de oameni de afaceri și politicieni importanți din țară, iar asta conduce la implicarea instituțiilor de presă în reglările de conturi dintre respectivii politicieni. Mai mult, instituțiile de presă sunt puse

pe prima linie a „frontului” de către patronii acestora, care au interese în sfera politicului”, susține Macovei.

Potrivit directorului executiv API, deși s-au angajat să modifice cadrul legal în așa fel, încât să fie asigurată transparența proprietății media, partidele care guvernează sau au guvernat până nu demult nu și-au ținut promisiunea. „Vina o poartă politicienii, pentru că ei încearcă să găsească o cale de a ocoli practicile europene, în plus, în Parlamentul RM sunt mulți deputați care dețin proprietăți media importante - Plahotniuc, Lucinschi, alții”, afirmă Petru Macovei. Soluția ar fi modificarea Codului Audiovizualului, prin care să fie interzisă concentrarea proprietății în domeniul mass-media, deoarece actuala versiune a Codului permite unei persoane să dețină până la cinci frecvențe. Totodată, consumatorul de produse mass-media trebuie educat astfel, încât el să nu se lase manipulat și să se informeze din diferite surse. „Este un proces de lungă durată și nu neapărat va avea efecte imediate, dar trebuie ca oamenii să fie obișnuiți să privească un produsul mediativ cu o anumită doză de scepticism”, a spus Petru Macovei.

Spune-i Comisiei Europene ce crezi despre politica vizelor Schengen!

Uniunea Europeană a lansat, recent, o serie de consultări publice al căror scop este îmbunătățirea procedurilor de obținere a vizelor Schengen de scurtă ședere. La dezbateri sunt invitate organizațiile care eliberează vize, juriști, profesioniști din domeniul turismului, persoane fizice care călătoresc frecvent, alte părți interesate. Opinia poate fi exprimată până la 17 iunie 2013 prin completarea formularului de pe pagina <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=VisaCommittee> sau trimi-

țând comentarii și sugestii la Home-Consultation-C2@ec.europa.eu.

Legislația UE ce reglementează eliberarea vizelor Schengen de scurtă ședere („Codul vizelor”) funcționează de trei ani. În prezent Comisia Europeană realizează o evaluare a Codului pentru a putea aprecia dacă acesta și-a atins obiectivele, dar și pentru a introduce modificările necesare modernizării în continuare a politicii comune a vizelor. Scopul revizuirii legislației este luarea unor măsuri, în politica vizelor UE, care să conducă

la intensificarea creșterii economice și a schimbului cultural, prin eficientizarea și simplificarea procedurilor pentru călătorii legitimi, precum oamenii de afaceri, turiștii, studenții și tinerii - asigurând, în același timp, un nivel ridicat al securității UE. Prin consultările publice, lansate la 25 martie, Comisia Europeană își propune să afle opinia principalilor „beneficiari” ai politicii comune a vizelor, inclusiv părerea călătorilor individuali, a organizațiilor profesionale și a grupurilor de inițiativă, notează www.viza.md.

„Planificarea asistenței externe va asigura eficiența maximă a acesteia”

Pentru Cancelaria de Stat, autoritatea națională responsabilă de coordonarea asistenței externe, anul 2013 a venit cu o serie de restructurări, ce au reunit într-o singură echipă subdiviziunile care se ocupă de planificarea strategică și de coordonarea asistenței externe. Despre schimbările pe care le aduc aceste restructurări, dar și despre rolul asistenței externe în atingerea obiectivelor de dezvoltare ale țării noastre a relatat, pentru Buletinul informativ „TWINNING, TAIEX, SIGMA, CIB, Coordonarea asistenței externe - Moldova”, Ruslan Codreanu, șeful Direcției generale coordonarea politicilor, a asistenței externe și reforma administrației publice centrale din cadrul Cancelariei de Stat.

Ruslan Codreanu

UN CADRU INSTITUȚIONAL UNIC

Procesul de coordonare a asistenței externe nu poate exista separat, scos din contextul planificării strategice a politicilor publice într-un stat. Tocmai de aceea, de mai multe ori, am subliniat necesitatea creării unui cadru instituțional unic pentru coordonarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice, cât și a asistenței externe acordate țării noastre. Până acum, aceste două aspecte strâns corelate erau în atribuția a două subdiviziuni ale Cancelariei de Stat. Odată cu operarea restructurărilor interne, o persoană responsabilă de un sector anume coordonează politicile în acest sector din perspectiva priorităților Guvernului, precum și din cea a asistenței externe. Potrivit ultimului Raport privind asistența externă, 95% din proiectele implementate cu susținerea partenerilor de dezvoltare sunt în concordanță cu prioritățile stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare. Menționăm că donatorii nu vin să implementeze proiecte aleatorii - procesul de planificare a suportului acordat este efectuat de o manieră participativă, și anume, Guvernul este cel care spune în ce domenii are nevoie de susținere. În acest sens, noile strategii de cooperare pe țară, elaborate de ONU și de Banca Mondială, au trecut printr-un amplu proces de consultare, ca să se asigure că suportul este oferit anume în cele mai prioritare sectoare.

TRANSPARENȚA CA STIL DE ACTIVITATE

În ultimul timp, Cancelaria de Stat a întreprins mai multe măsuri pentru a spori transparența utilizării fondurilor ce vin din partea organi-

zațiilor internaționale și a țărilor donatoare. Au fost organizate mai multe sesiuni de informare pentru colaboratorii autorităților publice beneficiare, pe care i-am îndemnat să publice informațiile despre proiectele implementate cu suportul partenerilor de dezvoltare, dar și i-am instruit în materie de creare a unui dialog cu cetățenii în acest sens. Au fost editate și distribuite materiale informaționale despre procesul de coordonare a asistenței externe, despre principalii donatori ai țării noastre, programele și instrumentele de asistență externă la care poate să aplice R. Moldova. În mai 2012 am invitat mai mulți jurnaliști și bloggeri la un amplu seminar de informare, ei având posibilitatea să obțină date din prima sursă - de la ministere, donatori, responsabilii de domeniu de la Cancelaria de Stat. În cadrul aceluși eveniment, am demitizat mai multe concepții legate de asistență externă, motiv din care ne propunem să continuăm inițiativa și în 2013.

Este important să înțelegem că asistența externă nu vine exclusiv sub formă de resurse financiare și, mai ales, că nu poate fi vorba de „genți pline cu bani”, cum își imaginează unii. Asistența externă înseamnă, înainte de toate, expertiză, bune practici și consultanță, dar și, desigur, echipament și resurse financiare. Revenind la ideea transparentizării asistenței externe, trebuie să menționăm pagina web a Cancelariei de Stat, www.cancelaria.gov.md, unde pot fi accesate multiple materiale la acest subiect. Totodată, vom depune și în continuare eforturi pentru ca informația despre asistența externă să

devină și mai accesibilă publicului larg. În acest sens, este necesar ca să fie consolidate capacitățile autorităților publice centrale în evaluarea asistenței externe, a politicilor implementate din perspectiva eficienței utilizării resurselor alocate pentru realizarea unei sau altei reforme.

ÎNCREDEREA RECLAMĂ EFICIENȚĂ

În ultimii șase ani, volumul resurselor alocate de Uniunea Europeană a crescut de circa cinci ori - de la puțin peste 20 mln. euro în 2006 la 152 mln. euro în 2012. Acest lucru denotă o încredere din partea UE față de angajamentele pe care ni le-am asumat și față de vasta agendă de reforme inițiate, dar și o răspundere din partea autorităților de a gestiona și utiliza rațional aceste fonduri. Pe lângă faptul că volumul asistenței externe acordate țării noastre este în creștere, este timpul să ne punem întrebarea: cât de eficient este utilizată aceasta. Tocmai din aceste considerente, Raportul anual privind asistența externă include nu doar cifre seci, ci și o analiză a impactului asistenței externe asupra priorităților naționale de dezvoltare. Sunt ferm convins că, pe lângă transparența asistenței externe, eficiența acesteia este un aspect cheie.

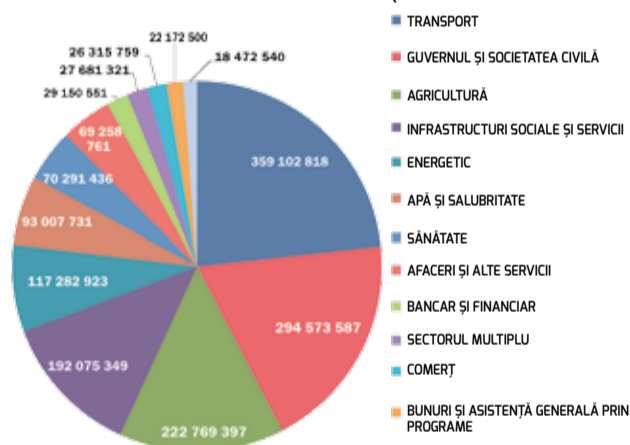
VERIDICITATEA DATELOR

Transparența utilizării resurselor alocate nu poate fi asigurată atâta timp, cât nu avem încredere maximă în datele generate pentru rapoartele anuale privind asistența externă. În acest context, Cancelaria de Stat a inițiat un proces amplu de modernizare a platformei de stocare a datelor. Actuala versiune, IDEA, va fi înlocuită cu o platformă performantă, AMP (Aid Management Platform), menită să sporească accesibilitatea și vizibilitatea datelor privind asistența externă și să faciliteze întregul proces de raportare. Să vă dau un exemplu practic: dacă la momentul actual procesul de elaborare a Raportului anual presupune

PROIECTE REALIZATE CU ASISTENȚĂ EXTERNĂ PE AUTORITĂȚI PUBLICE (2009-2012)

AUTORITĂȚI	Nr. de proiecte	Suma (euro)
PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA	3	7 406 074
ONG-uri	70	31 128 358
MUNICIPIUL CHIȘINĂU	8	42 911 074
MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII DRUMURILOR	6	315 636 829
MINISTERUL TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR	1	2 104 673
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII	19	61 999 122
MINISTERUL MUNCII, PROTECȚIEI SOCIALE ȘI FAMILIEI	14	22 355 498
MINISTERUL MEDIULUI	27	91 870 710
MINISTERUL JUSTIȚIEI	7	12 620 906
MINISTERUL FINANTELOR	14	207 679 048
MINISTERUL EDUCAȚIEI	25	15 279 862
MINISTERUL ECONOMIEI	27	172 554 135
MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR	9	20 501 264
MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE	22	208 250 828
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE	29	38 231 166
MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE	3	1 474 614
GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA	29	280 650 263
CANCELARIA DE STAT	11	16 913 021
BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ	3	4 202 657
APL	46	15 230 474
ALTELE	27	16 209 775
Grand Total	400	1 585 210 351

ASISTENȚĂ EXTERNĂ PE SECTOARE, PENTRU PROIECTELE REALIZATE CU SUPTUL DONATORILOR (euro, 2009-2012)

AUTORITĂȚI PUBLICE MODERNE, PENTRU UN STAT PROSPER

Guvernul întreprinde eforturi semnificative în vederea modernizării autorităților publice, deoarece este imposibil de imaginat un stat prosper fără o administrație publică transparentă și eficientă. În acest sens, programele de dezvoltare strategică (PDS), care au fost elaborate de toate autoritățile publice centrale cu suportul metodologic al Cancelariei de Stat, vin să identifice acele lacune în capacități și instrumente necesare pentru atingerea obiectivelor, care pot fi înlăturate/consolidate cu aportul partenerilor de dezvoltare. La aceasta contribuie și instrumentele de consolidare instituțională ale UE - Twinning, TAIEX și SIGMA, dar și Programul Complex de Consolidare Instituțională (CIB), focusat

colectarea datelor din partea ministerelor de resort, dar și din partea donatorilor, prelucrarea acestora întru obținerea unei imagini clare a asistenței externe per sectoare, per donatori, per priorități ale Strategiei Naționale de Dezvoltare ș.a.m.d., - un proces care, evident, durează -, odată cu punerea în aplicare a AMP va fi nevoie de maximum două săptămâni pentru elaborarea unui astfel de raport, majoritatea datelor fiind generate în mod automat. Este un exercițiu destul de ambițios, bineînțeles, întrucât va necesita o strânsă conlucrare atât cu autoritățile publice, cât și cu donatorii, deoarece fiecare în parte va fi responsabil de introducerea datelor, dar numai cu eforturi conjugate vom putea atinge obiectivul transparenței maxime și utilizării eficiente a asistenței externe.

DOSAR:

Datele de la 1 ianuarie 2013 arată că, în perioada 2009-2012, în R. Moldova au fost în curs de realizare 400 de proiecte cu suportul donatorilor. De cea mai mare finanțare a beneficiat sectorul transporturilor - circa 359 mln. euro, urmat de administrația publică și societatea civilă, cu 294 mln. euro, și agricultură, cu 222 mln. euro. Pentru proiectele vizând infrastructura socială și serviciile au fost alocate 192 mln. euro, pentru energie - 117 mln., pentru apă și salubritate - 93 mln., iar pentru sectorul sănătății - 70 mln. euro.

pe un număr de instituții-cheie direct responsabile de elaborarea, negocierea, implementarea și monitorizarea viitorului Acord de Asociere și Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător. Prin intermediul acestor instrumente instituționale din R. Moldova au acces la bunele practici europene, obținând experiența directă a țărilor care au trecut prin aceleași procese de asimilare a acquis-ului comunitar.

IMPACTUL (NE)IMEDIAT AL ASISTENȚEI EXTERNE

Nu toate proiectele au rezultate imediat palpabile, cum ar fi, spre exemplu, instituții de învățământ renovate sau noi sisteme de irigare. Totuși, și proiectele ce se vor resimți abia peste câțiva ani aduc beneficii țării noastre. Ca să ofer un exemplu practic, un proiect ce vine să consolideze capacitățile instituționale ale Agenției de Achiziții Publice nu pare să aibă impact direct asupra unui cetățean dintr-o localitate X. Totuși, instituția fiind consolidată, preluând cele mai bune practici internaționale și adoptând motto-ul de „serviciu în folosul cetățeanului”, atunci când cetățeanul își va trimite copilul la grădiniță, el va simți efectul: mesele oferite vor fi calitative, raportul dintre cost și eficiență va fi unul adecvat, deoarece achizițiile făcute vor fi implementate de o manieră transparentă, cu respectarea principiilor concurenței, respectiv, a fost ales cel mai bun prestator de servicii la cel mai avantajos preț. Așa că orice proiect are impact asupra noastră a tuturor, mai devreme sau mai târziu.

PE SCURT

Despre înlăturarea barierelor în comerț...

Preferințele comerciale autonome, în baza cărora are loc exportul produselor moldovenești către UE, nu sunt pe deplin valorificate la acest moment de către producătorii autohtoni din sectorul agricol, ca urmare a nerespectării regulilor sanitare și fitosanitare. Totuși, decizia Parlamentului European de a extinde acest regim preferențial până în 2015 și mărirea cotelor pentru unele produse (vinuri, grâu, porumb, orz) este un semnal de încurajare și susținere. Concluziile au fost exprimate în cadrul unei mese rotunde organizată la 27 martie la Bălți, cu suportul partenerilor Agenției de Dezvoltare Nord. Participanții au votat un pachet de recomandări pentru a pregăti RM de prezența în ZLSAC, menționând că, pentru a valorifica din plin beneficiile acesteia, RM trebuie să adopte și să implementeze integral standardele UE. Până la acest moment, RM a adoptat 3711 de standarde europene. O altă provocare în extinderea exporturilor moldovenești pe piața UE este respectarea măsurilor sanitare și fitosanitare, în situația în care trecerea de la standardele sovietice bazate pe GOST-uri la cele europene este extrem de lentă. Prezent la eveniment, expertul independent transnistrean, Vladimir Iastrebec, a dat de înțeles că Tiraspolul contează pe un tratament preferențial în raport cu UE și că regiunea va fi scutită de aplicarea întocmai a standardelor și regulamentelor negociate de RM. Această viziune nu a fost însă susținută de ceilalți participanți.

... și protecția indicațiilor geografice

La 1 aprilie, a intrat în vigoare Acordul dintre UE și RM cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare, semnat la 26 iunie 2012 la Bruxelles. Acordul prevede protecția reciprocă a indicațiilor geografice și a denumirilor de origine, controlul piețelor interne, al calității produselor, importului și exportului de mărfuri pentru prevenirea încălcării drepturilor, precum și un mecanism de actualizare periodică a noilor indicații geografice și denumiri de origine. În calitate de președinte al Comisiei Naționale pentru proprietatea intelectuală, viceprim-ministrul Valeriu Lazăr, ministrul în exercițiu al Economiei, a menționat că denumirile de origine și indicațiile geografice sunt un important instrument economic de promovare a produselor moldovenești pe piața europeană, în contextul valorificării ZLSAC. În conformitate cu prevederile acordului, RM beneficiază de o perioadă de tranziție de cinci ani de la data intrării în vigoare a acestuia, pentru a întreprinde măsurile complementare în vederea stopării utilizării ilegale a indicațiilor geografice protejate, în special, măsurile aplicabile la frontieră. Per total, RM va trebui să asigure protecția a 3188 de indicații geografice comunicate de UE. La rândul său, Bruxellesul urmează să asigure protecția celor două denumiri de origine (Ciurme și Românești), comunicate deocamdată de RM.

Andreea Ștefan

Integrarea europeană a R. Moldova, o condiție pentru reintegrarea țării

Ce Impact va avea ZLSAC asupra celor două maluri ale Nistrului?

„Integrarea economică mai strânsă a R. Moldova cu Uniunea Europeană va fi o premisă importantă în soluționarea conflictului transnistrean, iar crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC) între RM și UE va reduce considerabil din influența geopolitică pe care o exercită Federația Rusă asupra Moldovei”. Este concluzia economiștilor Valeriu Prohnițchi și Adrian Lupușor de la Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, făcută în cadrul mesei rotunde „Opțiunile de implementare a ZLSAC în regiunea transnistreană”, desfășurată la Chișinău în martie. Ei au menționat că Acordul de ZLSAC, ca parte a Acordului de Asociere cu UE, ar putea fi semnat în 2013-2014 și va avea o serie de implicații majore asupra țării noastre, inclusiv asupra Transnistriei.

Lilia Zaharia,
Asociația Presei Independente

În anul 2010, Uniunea Europeană și R. Moldova au inițiat dialogul referitor la instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, negocierile propriu-zise demarând în februarie 2012. Existența unei ZLSAC ar îmbunătăți foarte mult relațiile comerciale dintre R. Moldova și UE. „Pe plan juridic, un beneficiu important este că UE nu ar mai putea să retragă concesiunile comerciale, invocând cauze ce nu sunt legate de relațiile comerciale - de exemplu, cele referitoare la respectarea drepturilor de muncă sau a drepturilor omului. Riscul principal derivă din faptul că, la moment, Chișinău nu poate să garanteze implementarea efectivă, universală și uniformă a Acordului pe teritoriul pe care nu-l controlează în regiunea transnistreană”, a explicat Adrian Lupușor. Totodată, expertul a specificat că, pe plan economic, R. Moldova va trebui să adopte standarde în domeniul dreptului comercial și corporativ, care vor limita puternic gradul de discreție al politicienilor și vor impune principiul de tratament egal al companiilor moldovenești și al celor europene (inclusiv sub aspectul concurenței, ajutorului de stat, drepturilor de proprietate intelectuală, participării la procurările publice). Cât privește impactul geopolitic al ZLSAC, acesta va fi unul considerabil, și asta pentru că ar putea scădea influența Federației Ruse în R. Moldova sau, cel puțin, ar demonstra că UE este capabilă să contrabalanseze puternic această influență.

Potrivit experților, ZLSAC va avea un impact pozitiv asupra comerțului din regiunea

Valeriu Prohnițchi și Adrian Lupușor, „Expert-Grup”

transnistreană, deoarece exporturile către UE vor putea fi efectuate fără taxe, în timp ce importurile vor fi liberalizate gradual pentru produsele mai sensibile și mai repede pen-

tru bunurile investiționale și materiile prime. Valeriu Prohnițchi a menționat că introducerea ZLSAC în mod garantat va conduce la o diversitate mai mare a produselor dispo-

nibile pe piață. De asemenea, această Zonă va fi un factor de mediere a relațiilor economice dintre cele două maluri ale Nistrului. La rândul său, Adrian Lupușor a enumerat și unele eventuale riscuri în cazul în care regiunea transnistreană nu va accepta Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător între R. Moldova și UE (vedeți tabelul).

În concluzie, Valeriu Prohnițchi și Adrian Lupușor au declarat că viitoarea integrare europeană a R. Moldova trebuie să fie percepută ca o condiție în procesul de reintegrare a țării, deoarece creșterea competitivității economiei și a nivelului de trai al populației - care sunt și principalele efecte scontate ale apropierei R. Moldova de Uniunea Europeană, vor facilita și reintegrarea țării.

Eventualele beneficii și riscuri ale opțiunilor pentru situația în care Transnistria nu acceptă ZLSAC

OPȚIUNI	BENEFICIILE	RISURI, COSTURI
1. Instituirea unei frontiere vamale între RM și Transnistria	<ul style="list-style-type: none"> securizarea fluxurilor comerciale între UE și RM respectarea regulilor de origine 	<ul style="list-style-type: none"> riscuri de confruntări și conflicte în zona de securitate izolarea internațională și mai puternică a Transnistriei
2. Suspendarea sau amânarea de către UE a semnării sau ratificării ZLSAC (cu anularea PCA)	<ul style="list-style-type: none"> protejarea intereselor comerciale ale UE evitarea unei crize în relațiile UE cu Rusia 	<ul style="list-style-type: none"> lovitură de imagine majoră pentru UE și Politica Europeană de Vecinătate lovitură de imagine majoră pentru RM consolidarea influenței excesive a Rusiei în RM și Europa de Est; instalarea unui guvern anti-european la Chișinău
3. Suspendarea sau amânarea de către UE a semnării sau ratificării ZLSAC (fără anularea PCA)	<ul style="list-style-type: none"> protejarea intereselor comerciale ale UE evitarea unei crize în relațiile UE cu Rusia RM, inclusiv companiile din Transnistria, păstrează accesul la piețele UE 	<ul style="list-style-type: none"> lovitură de imagine majoră pentru UE și Politica Europeană de Vecinătate consolidarea influenței excesive a Rusiei în RM și Europa de Est; încurajarea implicită a comportamentului nereconciliant al Transnistriei
4. UE acordă Transnistriei în mod unilateral toate privilegiile ZLSAC, dar nu cere implementarea aquisului în Transnistria	<ul style="list-style-type: none"> evitarea unei crize în relațiile UE cu Rusia RM, inclusiv companiile din Transnistria, păstrează accesul la piețele UE 	<ul style="list-style-type: none"> sacrificarea intereselor comerciale ale UE în Transnistria lipsa de garanții pentru respectarea regulilor de origine în Transnistria încurajarea implicită a comportamentului nereconciliant al Transnistriei
5. UE acceptă implementarea ZLSAC în RM, iar pentru Transnistria extinde PCA pentru o perioadă limitată de timp	<ul style="list-style-type: none"> evitarea unei crize în relațiile cu Rusia Moldova, inclusiv companiile din Transnistria, păstrează accesul la piețele UE 	<ul style="list-style-type: none"> sacrificarea intereselor comerciale ale UE în Transnistria lipsă de garanții privind soluționarea definitivă a conflictului transnistrean crearea unui precedent periculos, inclusiv pentru alte țări-partenere din PEV, conform căruia o regiune secesionistă obține un stat comercial separat
6. UE acceptă implementarea ZLSAC în RM (inclusiv Transnistria) cu crearea posturilor de monitorizare și control de-a lungul râului Nistru și a frontierei cu Ucraina	<ul style="list-style-type: none"> RM, inclusiv majoritatea companiilor din Transnistria, păstrează acces la piața UE europenizarea graduală a Transnistriei și accelerarea europenizării RM continuă procesul de apropiere între RM și Transnistria 	<ul style="list-style-type: none"> companiile care nu vor adopta standardele UE vor pierde accesul pe piață în cazul implementării nechibzuite a posturilor de monitorizare și control conflictul cu Tiraspolul ar putea escalada lipsa de garanții pentru respectarea universală a regulilor de origine în regiunea transnistreană sacrificarea intereselor comerciale ale UE în Transnistria

La 15 martie la Bruxelles a avut loc ce-a de-a 15-a - ultima - rundă de negocieri privind Acordul de Asociere R. Moldova-UE. În cadrul acesteia au fost discutate și rezultatele negocierilor privind crearea Zonei de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), care s-au desfășurat între 11-15 martie. Echipele de negociatori - conduse de Natalia Gherman, viceministră a Afacerilor Externe și Integrării Europene, din partea R. Moldova și Gunnar Wiegand, directorul în cadrul Serviciului European pentru

Acțiune Externă, au stabilit că, în vederea definitivării juridico-lingvistice a textului Acordului de Asociere, inclusiv DCFTA, discuțiile vor continua în cadrul videoconferințelor ce vor avea loc pe parcursul următoarelor săptămâni. Ce presupune DCFTA? Cum va afecta Zona de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător viața oamenilor de afaceri moldoveni, a producătorilor, dar și a consumatorilor? O radiografie a viitorului acord a făcut, pe www.allmoldova.com, expertul economic Viorel Chivriga.

Zona de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător, de la A la Z

Viorel Chivriga

O prestație foarte bună a grupului de negociatori

Negocierile pe marginea instituirii Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător R. Moldova-UE (ZLSAC) au decurs destul de rapid. Cred că grupul de negociatori a avut o prestație foarte bună. Asta o spun și experții străini care au asistat negocierii moldoveni. Aceștia, la rândul lor, au beneficiat de asistență tehnică și nu numai pentru consolidarea capacităților personalului și au acționat în baza unei strategii corecte. Este important că au știut ce-și doresc și că au lucrat într-o echipă unică, ghidată de două ministere care, dacă e să urmărim logica realităților noastre, ar trebui să fie rivale - Ministerul Economiei și cel al Afacerilor Externe și Integrării Europene. Cred, că acest exemplu este unul concludent și trebuie urmat pe viitor nu numai la nivel de instituții, dar și de politicieni.

Poate fi remarcat și faptul că negocierile propriu-zise au fost anticipate și apoi urmate de măsuri concrete de transformări în diferite domenii. La finele anului 2010 a fost aprobat Planul de acțiuni privind implementarea Recomandărilor Comisiei Europene pentru instituirea ZLSAC dintre R. Moldova și UE. Planul a inclus o serie de acțiuni pe diferite dimensiuni ce urmau să fie realizate drept răspuns la recomandările Uniunii Europene pentru perioada 2011-2014. Măsurile acoperă următoarele domenii: consolidarea capacităților administrative ale instituțiilor implicate în negocierile ZLSAC și ale celor care vor pune în aplicare noile reglementări; accesul bunurilor pe piață/

statisticile comerțului; barierele tehnice în calea comerțului (TBT); măsurile sanitare și fitosanitare (SPS); facilitarea comerțului și administrarea vamală; dreptul proprietății intelectuale (IPR); achizițiile publice, concurența, dezvoltarea durabilă (mediul social și de muncă).

N-ar trebui să existe probleme la parafare și semnare

Nu cred că există teme serioase pentru amânarea parafării și semnării Acordului de Comerț Liber. Dar, depinde foarte mult de decidenții de pe loc. Asta în condițiile în care UE a creditat permanent cu încredere R. Moldova și a tratat-o ca pe o țară parteneră. Cu siguranță, instabilitatea politică poate afecta într-o măsură oarecare finalizarea cu succes a negocierilor. Nu trebuie să trecem cu vederea nici faptul că Uniunea Europeană nu parcurge, în prezent, cel mai fericit drum din istoria sa. Probleme interne au până și cei mai fideli aliați ai R. Moldova, cum ar fi Germania. Cu toate acestea, dacă în disputele politice de la Chișinău va învinge rațiunea, va fi posibilă o revenire rapidă la normalitate și aici. Trebuie de menționat că, odată parafat și semnat, Acordul urmează să fie ratificat de toate statele membre ale Uniunii Europene. Nu cred însă că vor exista probleme legate de ratificare.

Riscurile pentru businessul local

Lipsa de competitivitate va costa scump mai ales agenții economici care nu se vor conforma la noile

realități. Intrarea în vigoare a acordului nu înseamnă deschiderea unei oaze pentru întreprinderile necompetitive. În prezent, deja există șanse mari pentru pătrunderea bunurilor din R. Moldova pe piața europeană, și care nu sunt valorificate la maximum. Bunăoară, în cadrul Preferințelor Comerciale Autonome (ATP), acordate de UE pentru R. Moldova, exportatorii locali beneficiază de contingente tarifare la exportul unor bunuri scutite de taxe vamale, printre care produse animale, cereale, zahăr și băuturi alcoolice. Aceste contingente tarifare, însă, fie nu sunt valorificate deloc (produsele animale), fie - în cel mai bun caz - sunt valorificate parțial. În 2012, cota oferită de UE pentru exportul de vinuri a fost utilizată în proporție de 90,04%, pentru exportul de zahăr - în proporție de 82,58%, iar pentru cel de grâu - în proporție de 51,66%. De aici vine și primul risc major.

Un alt risc - ceva mai latent și de aceea, probabil, nu prea luat în seamă - ține de târâgânarea realizării unor măsuri de reformă prevăzute și de Planul de acțiuni privind implementarea Recomandărilor Comisiei Europene pentru instituirea ZLSAC. În special, e vorba de administrația fiscală și cea vamală, de concurență, dreptul proprietății intelectuale, achiziții publice etc. De exemplu, o condiție pentru negocierea ZLSAC de către R. Moldova a fost aprobarea legilor în domeniul concurenței și a ajutorului de stat, elaborate cu suportul experților de la Consiliul Concurenței din România. În prezent, capitolul „Concurență” e închis și, ca urmare, după semnarea acordului, Chișinăul va fi obligat să mențină o autoritate independentă, cu resurse umane și financiare adecvate, în scopul de a aplica în mod eficient legile menționate. În același timp, nu este aprobat

Foto: diversityinplace.org

cadru normativ secundar pentru aplicarea actelor legislative. Și acest caz nu este unul singular...

Avantajele se vor vedea în timp

În ceea ce privește obținerea, de către partea moldovenească, a unor avantaje concrete pe domeniile sensibile, deocamdată e dificil să se facă unele concluzii, și asta inclusiv pentru că rezultatele negocierilor sunt, în mare parte, confidențiale. Cu toate acestea, în prezent este clar, că aproximativ 9700 grupe de bunuri vor putea fi exportate în Uniunea Europeană fără a fi supuse taxelor de import, iar circa 30 de produse vor fi exportate în baza cotelor racordate la potențialul de producere și de export al companiilor din R. Moldova pentru o perioadă de cel puțin zece ani.

Beneficiarii sunt multipli

Deja în procesul de tratative s-a văzut că beneficiarii ZLSAC sunt multipli. De exemplu, profită mult instituțiile de stat implicate în negocierea acordului. De asemenea, este un lucru bun faptul că ZLSAC e inclus în Programul de consolidare a capacităților instituționale al UE, în scopul asigurării continuității de consiliere și sprijin pentru activitățile de reformă. În același timp, Planul de acțiuni privind implementarea Recomandărilor Comisiei Europene pentru instituirea Zonei de Liber Schimb dintre R. Moldova și UE este o agendă cu măsuri de reformă care, odată realizate, determină schimbări în domenii diferite și care, la rândul lor, contribuie la îmbunătățirea mediului de afaceri. În definitiv, cu siguranță, vor beneficia de acest acord și acei agenți economici care sunt pregătiți și tentați să activeze cu companiile din Vest. Semnarea acordului va stimula

atragerea investițiilor străine și intrarea pe piața locală a investitorilor străini. La fel, este inevitabil un transfer tehnologic, tehnic și de experiență mai dinamic din afara țării, ceea ce va determina o creștere mai rapidă a competitivității comunității de afaceri.

Standardele de siguranță impuse de UE trebuie să devină normă

Ar fi o utopie să admitem că standardele actuale trebuie menținute pentru a asigura o viață mai ușoară producătorilor locali. În 2005-2007 ne-am ars rău de tot în disputele economice cu Rusia, iar în prezent o bună parte din producția agricolă - precum cea animalieră - și industrială nu face față exigențelor existente la export. La fel de incorect și cinic ar fi să împărțim ideea potrivit căreia consumatorii din R. Moldova trebuie să consume produse ce nu corespund standardelor de calitate și inofensivitate, doar pentru a nu deranja producătorii locali. Tocmai de aceea, este foarte important ca statul să atragă o atenție mai mare alinierii la standardele sanitar-veterinare, de marcare și de ambalare a produselor agroalimentare conform normelor UE, la constituirea organismelor de certificare a calității și la asigurarea siguranței în exploatare, care să funcționeze conform regulilor existente în UE, și la organizarea unei rețele de laboratoare, recunoscute în Uniunea Europeană.

Subvențiile din partea statului, incomparabile cu cele din Vest

Subvențiile oferite de stat sunt incomparabile, în sensul volumului efemer acordat și al eficienței, cu cele de care beneficiază producătorii din Vest. Gradul de

susținere a agriculturii în R. Moldova este foarte mic în comparație cu statele comunitare, iar nivelul de sprijin pentru seturile de produse este aproape inexistent. Totodată, subvențiile din partea statului ajută un grup restrâns de producători, care beneficiază constant de ele, indiferent de eficiență. Și aici avem probleme mari.

Beneficiile pe termen lung prevalează asupra dezavantajelor pe termen scurt

Așadar, în perspectiva viitoarei Zone de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE, cel mai sensibil e sectorul agrar, care este aproape în totalitate necompetitiv în raport cu agricultura europeană. Bunurile exportate de acest sector, în mare măsură, nu corespund standardelor de calitate, sunt scumpe, iar asortimentul este foarte îngust. De asemenea, oferta la export este instabilă, din cauza producțiilor extrem de reduse, cu costuri mari de producere și variabile. În prezent, produsele agricole beneficiază la import de un grad înalt de protecție. Pe viitor, treptat, acestea vor fi lipsite de facilități. La acest capitol au fost discutate intens și conținuturile la export ale unor produse vegetale și animale (legume și fructe, cereale, carne, ouă, zahăr, vin, țigări), care trebuie să corespundă standardelor UE.

Vor fi afectate și companiile din partea stângă a Nistrului, din cauza neimplicării active și a interesului minor al acestora față de procesul de negociere. Astăzi acest aspect constituie o provocare în obținerea unor beneficii clare de către subiecții businessului din regiune. La fel, există unele riscuri pentru entitățile economice din sfera serviciilor și industriei. Totuși, beneficiile pe termen mediu și lung prevalează clar și indiscutabil asupra dezavantajelor care vor apărea pe termen scurt.

INTEGRAREA PRIN ARTĂ Europa, proiect cultural de viitor

Noile democrații, apărute în spațiul ex-sovietic, s-au ciocnit cu dificultăți insurmontabile în dorința lor de integrare europeană - fie de natură cultural-identitară, fie de mentalitate, pe fundalul realităților complicate din punct de vedere politic și structural. Totuși, deși deziluziile ne-au încercat cumplit, în 20 de ani în țările noastre s-au format, fie și parțial, nuclee ale societății civile, au apărut elite economice și politice receptive la modelele europene. Respectiv, s-au produs mai multe acțiuni de succes inclusiv în domeniul culturii. A contribuit la aceasta și Parteneriatul Estic, inițiativa polono-suedeză lansată pentru a încuraja cooperarea și reformele, având drept obiectiv stabilirea unor relații solide între UE și șase țări estice. Seminarul „Parteneriatul Estic pentru cultură”, organizat în luna martie în orașul Lublin din Polonia, este un pas sigur pe această cale.

CULTURA ȚĂRILOR NEAFILIATE UE NU DOREȘTE SĂ RECUNOASCĂ FRONTIERELE impuse de linia Shengen, construiește punți durabile, virtuale și interpersonale. Deoarece, prin definiție, Europa și civilizația europeană sunt termeni culturali. În acest context, Președintele Consiliului Director al Congresului Culturii al Parteneriatului Estic, scriitorul și omul de cultură Krzysztof Czyżewski, desemnat de curând Președinte al Comitetului organizatoric al evenimentului „Wrocław - capitala europeană a culturii 2016”, a ținut să menționeze că mulți ani le-au trebuit europenilor ca să înțeleagă,

să realizeze plenar că nu pot construi o confederație continentală viabilă doar pe o uniune a cărbunelui și a oțelului, precum a fost imediat în anii postbelici.

CU CERTITUDINE, SUSȚINE CISZEWSKI, NU NEAM FI CONFRUNTAT CU O CRIZĂ atât de profundă a societății multiculturale, cu intoleranța și problemele identitare, cu afișarea apartenenței la un anumit tip de comunitate printre urmașii revoluției franceze sau ai totalitarismelor sec. XX, dacă Uniunea Europeană s-ar fi edificat de la bun început ca proiect cultural. Marginalizarea culturii, modul de a o trata ca pe o problemă internă ce ține de statul național, excluderea ei din dimensiunea europeană globală e profund păguboasă: încă din anii 50 ai secolului trecut, pe când Comunitatea Europeană abia se înfiripa, Juliusz Mieroszewski pune la cale „comitetul de protecție a ceea ce a mai rămas din continentul european”, atrăgând atenția că dacă „popoarele Europei (...) nu-și vor revizui punctele de vedere învechite și nu se vor înțelege asupra conceptului unitar - EUROPA ÎNAINTE DE TOATE! -, va urma o catastrofă. (...) Oamenii politici, reprezentanți ai popoarelor

mari și mici (...) sunt, în obținutarea lor, trădătorii Europei. Avem doar două perspective: Europa federalizată sau Europa satelitatizată”. Cu regret, ideile lui Mieroszewski nu și-au pierdut actualitatea, în special, în cazul Europei-satelit, deocamdată ne-unite. Va fi oare posibil ca Parteneriatul Estic, acest umăr de sprijin al politicii de vecinătate a UE, să evite greșelile de odinioară? Ori, să gândim altfel: vom fi oare în stare noi, cetățenii regiunilor proaspăt eliberate, să depășim înrâncenarea istorică și complexe induse de tradiția autoidentificării întrerupte, pentru a edifica de la bun început parteneriatul nostru ca proiect cultural comun? Va reuși oare Noua Europă să realizeze un program strategic de renaștere culturală?

NU ÎNCAPE ÎNDOIALĂ CĂ, DIN PUNCT DE VEDERE DEOPOTRIVĂ ISTORIC ȘI CIVILIZAȚIONAL, țările Parteneriatului Estic sunt parte a culturii europene. Într-un text publicat pe pagina MAE-ului polonez, dl Radosław Sikorski, ministrul polon al Afacerilor Externe, afirmă pe bună dreptate că „noile țări, vecine estice ale UE, aparțin Europei nu doar în sens geografic, ci și pentru că cetățe-

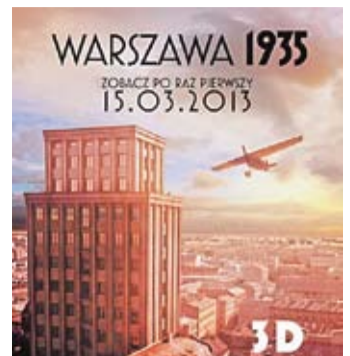
nii lor se consideră ei înșiși europeni, respectă un set de valori comune, au trecut prin aceleași experiențe, ca să nu mai amintim rădăcinile spirituale, cu preponderență creștină”. Însă nu e totul roz în această ordine de idei - din păcate, deși acest lucru nu se face public, se pare că matuska Rusia nu privește cu ochi buni acest parteneriat, iar un sondaj realizat recent a scos la lumină faptul că, în ciuda tuturor eforturilor, 42% dintre ucrainenii vor să se integreze cu Rusia și numai 34% visează la Uniunea Europeană.

PARTENERIATUL ESTIC PRESUPUNE O SERIE DE PAȘI CONCRETI CARE SĂ NE APROPIE DE UE prin liberalizarea regimului de vize, colaborarea în domeniul securității energetice, crearea zonelor de comerț liber... Edificarea vecinătății echitabile cu UE a demarat prin dialogul interuman, prin schimb de studenți și savanți, prin proiecte de cercetare, științifice și culturale comune, prin stimularea actorilor sociali și a animatorilor culturali, a liderilor de opinie ce formează societatea civilă. Cultura e concepută tot mai frecvent ca important factor strategic în dezvoltarea politică, socială și economică. Investițiile în cultură facilitează atingerea scopurilor politicii externe, dar și democratizarea societății, afirmarea drepturilor omului, rafinarea discursului politic, aplanarea conflictelor, dezvoltarea economică, crearea locurilor de muncă etc. Vom avea ocazia să ne convingem de justetea acestor idei în toamnă, când la Lublin se va desfășura al doilea Congres al Culturii Parteneriatului Estic. Republica Moldova, cea din țară, dar și cea din diasporă, este poftită să se prezinte în această Agoră a creativității cu ce are mai de valoare, demonstrând că suntem europeni adevărați, iar arta, cultura în general nu ține de geografie. Cu certitudine, vom reuși. Așa cum am reușit, de această dată, prin cei care ne-au reprezentat, cu proiecte în derulare, în Polonia - Vladimir Us, Oberlight, Tatiana Fiodorova, Art-ploshadka și Dorina Kalil-Butucio, Centrul de Dramaturgie Contemporană.

Larisa Turea,
din Lublin,
pentru „Obiectiv European”

Varșovia interbelică, reconstruită într-un film cu ajutorul tehnicii 3D

Varșovia, un oraș distrus în al Doilea Război Mondial, reconstruit apoi și care se află în plin avânt după căderea comunismului, și-a regăsit vechiul farmec de „Paris al Nordului” grație unei reconstrucții cinematografice sofisticate, turnată în 3D, informează France Presse. Filmul „Varșovia 1935” invită spectatorii să meargă pe străzi, prin piețe și parcuri din centrul orașului, într-o lume complet dispărută, de care foarte puțini își mai amintesc. „Nimeni nu a mai făcut așa ceva până acum. A fost o adevărată provocare”, a declarat producătorul filmului, Ernest Rogalski. A fost nevoie de vaste căutări pe internet, în albume de epocă și în Arhivele Naționale pentru a găsi suficient de multe fotografii și planuri ale vechiului oraș.

Desene de la Renaștere la Goya, la Muzeul Prado din Madrid

Opere excepționale - desene ale unor pictori spanioli precum Diego Velázquez, Francisco Zurbarán, Bartolomé Esteban Murillo sau Francisco de Goya -, niciodată văzute într-un singur loc în Spania, sunt expuse până în 16 iunie la Muzeul Prado din Madrid. Cele 71 de lucrări - 66 de desene și cinci stampe - fac parte din colecția British Museum, una dintre cele mai importante din lume, și nu au mai fost expuse în afara Marii Britanii. Expoziția „Conturul spaniol la British Museum. Desene de la Renaștere la Goya” urmărește să demonstreze că „lipsa de interes” a desenului, ca disciplină academică, printre pictorii spanioli e doar o legendă. Mai mult, potrivit AGERPRES, curatorii de la Muzeul Prado speră să repete, cu această expoziție, succesul de care una asemănătoare s-a bucurat la Londra, unde a fost vizitată de aproape 400.000 de persoane în cele trei luni cât a fost expusă.

Săptămână românească la Colegiul Europei din Bruges

Colegiul Europei din Bruges a găzduit, până pe 23 martie, o săptămână românească, organizată de studenții din România și din Republica Moldova ai instituției, cu sprijinul ICR Bruxelles și al misiunilor diplomatice ale României și Republicii Moldova în Belgia. Colegiul a găzduit conferințe, proiecții de filme, o expoziție de carte, degustări de produse tradiționale, la care au participat studenți din 47 de țări. Studenții din România și din Moldova au pregătit o serie de evenimente care pun în valoare patrimoniul cultural comun. Conferințele au fost axate pe teme de actualitate ale UE, având invitați și oficialități din cele două țări.

Târgul de Carte de la Londra, o oglindă a societății și culturii românești în Marea Britanie

La Târgul de Carte de la Londra (15-17 aprilie) - o bursă a editorilor și traducătorilor fără accesul publicului larg - se va pune accent pe promovarea literaturii române și a lucrărilor științifice românești în străinătate, prin intermediul traducătorilor, editorilor și autorilor din Marea Britanie, SUA și România. Prezența României va pune accent pe imaginea culturală și socială a țării, așa cum reiese ea din literatura în limba engleză. Potrivit MEDIAFAX, primul dintre evenimentele românești găzduite de Târgul de Carte de la Londra va avea loc pe 15 aprilie și se va numi „Romania as a Literary Topos/ România ca topos literar”. Discuția, care va fi animată de scriitorii britanici ce au scris despre România sau ale căror opere au legătură cu aceasta, explorează modul în care numele țării este folosit și chiar „abuzat” în construcțiile literare, de la Bram Stoker la scrierile contemporane.

La 20 de ani: Euronews, turnul Babel al informației

Pentru Euronews, 2013 este un an aniversar, la 1 ianuarie a.c. împlinindu-se două decenii de când a început să emită, de la Lyon, în cinci limbi (engleză, germană, franceză, spaniolă și italiană). Astăzi, animat de 400 de jurnaliști provenind din treizeci de țări și difuzat în 13 limbi, Euronews își revendică locul de primul canal de informație încontinuu în Euro-

pa, cu 3,4 mln. de telespectatori zilnic, departe de CNN (1,6 mln.) și BBC World (1,2 mln.). În ciuda concurenței în creștere a canalelor de informație naționale,

Euronews își continuă dezvoltarea. Astfel, după arabă, turcă, persană sau greacă, maghiara va deveni în acest an cea de-a treisprezecea ediție lingvistică a Euronews, care difuzează programele sale pe ansamblul planetei din 2004. Astăzi, acțiunii săi cei mai importanți sunt France Télévisions, Rai (Italia), RTR (Rusia), TRT (Turcia) și SRG SSR (Elveția).